

AZ EGYHÁZ SZAVA

II. JÁNOS PÁL BESZÉDE MANILA SZEGÉNYNEGYEDÉBEN

A Fülöp-szigetek kb. 7 milliós fővárosában legalább egy millió a barakktelepeken lakó nincstelen szegény. Ezek egyikét, a Tondo-negyedet kereste föl a pápa látogatása során. Miután mint „szeretett barátait” üdvözölte lakóit, kijelentette, hogy jövetelével egyszerűen bizonyosságot akar tenni Krisztus szeretetéről. Visszaemlékezett arra, hogy Pál pápa is járt itt 11 évvel ezelőtt. Azóta sok minden jobbra változott itt, de azért még bőven van tennivaló.

Ha sok mindennapos problémákat fontolgatjuk, ha rágondolunk a sok-sok másutt lakó emberre, a nagyvárosok nyomornegyedeiben és a Fülöp-szigetek egyéb részeinek elhanyagolt mezőgazdasági területein, akkor Krisztusról gondolkodunk. A szegények arcában Krisztus arcát látom. A szegények életében Krisztus életének visszatükröződését. Megfordítva: a szegények és hátrányos megkülönböztetésben részesülők könnyebben azonosulnak Krisztussal, mert maguk közül valót fedeznek fel benne. Jézus már életének kezdetétől, abban az áldott pillanatban, amikor Szűz Mária Fiaként megszületett, hontalan volt, mert nem akadt számára hely a szálláson (Lk 2,7). Amikor szülei először vitték fel Jeruzsálembe, hogy bemutassák áldozatukat a templomban, a szegények közé számítottak, azok adományát ajánlották fel (Lk 2,24). Gyermekkorában menekült volt, arra kényszerült, hogy fusson az üldözésben kitörő gyűlölet elől, hogy elhagyja hazáját, és számkivetésben, idegen földön éljen. Mint serdülő fiú zavarba tudta ejteni bölcsességével a tudós tanítókat, de egyszerű ácsként kétkezi munkát végzett, éppen úgy, mint nevelőatyja, József. Miután a názáreti zsinagógában felolvasta és megmagyarázta az Írást, az emberek elutasították „az ács fiát” (Mt 13,55; Lk 4,29). Áldozata lett az igazságtalanságnak és kínzásnak, s halálra adták, anélkül, hogy valaki is védelmére kelt volna. Igen, a szegények testvére volt ő; ez volt a küldetése – mert az Atyaisten azért küldte és a Szentlélek arra kente föl, hogy hirdesse az Evangéliumot a szegényeknek (Lk 4,18). A szegények dicséretét hirdette, amikor ezzel a nyugtalanító felhívással fordult mindazokhoz, akik követői akarnak lenni: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa” (Mt 5,3).

Boldogok a lelki szegények! Ez a Hegyi Beszéd nyitánya. Jézus itt a Boldogságokat minden követője programjául állította. Nemcsak kora embereinek szóltak, hanem minden korok minden nemzedékének; felhívás mindenkinek, aki elfogadja a keresztény nevet. Ezt az üzenetet hirdettem Brazíliában a Rio de Janeiro faveláiban nyomorgóknak és Salvador da Bahia sáros félszigete lakóinak. Ezt az üzenetet tárom szegény és gazdag elé egyaránt. Ezt kell magáévá tennie és gyakorlattá váltania az Egyháznak, a Fülöp-szigeteken éppúgy, mint másutt. Minden egyháznak, ha a szegények egyháza akar lenni, jól kell figyelnie

erre a felhívásra, fölfedeznie teljes mélységét, és valóra váltania teljes igazságát.

Itt Tondóban és az ország más részein sok szegény ember van, s látom közöttük a lélekben szegényeket is, akiket Jézus áldottnak hívott. Lelki szegények azok, akik szemüket Istenen tartják, és szívük kitarul isteni működésének. Elfogadják az élet ajándékát mint az égből jövő adományt, és értékelik, mert Istentől származik. A Teremtő iránti hálával és embertársaik iránti könyörülettel készek megosztani azt, amijük van, a nagyobb szükségben élőkkel. Szeretik családjukat és gyermekeiket, s otthonukat, asztalukat megosztják az éhes gyermekkel, az otthontalan fiatallal. A lelki szegények gazdagok emberi jótulajdon-ságokban; közel vannak Istenhez, készek hallgatni hangjára és énekelni dicséretét.

Lelki szegénynek lenni nem azt jelenti, hogy nem törődünk a közösség problémáival. Sőt senkinek sincs élesebb érzéke az igazság iránt, mint a szegényeknek, akik szenvednek a körülmények és az emberi önzés következtében rájuk halmazódó igazságtalanságok alatt. Erejüket az emberi összetartásban találva, pusztá létükkel is már jelzik az igazságosság kötelezettségét, amellyel szemben találja magát a társadalom és mindazok, akik gazdasági, kulturális vagy politikai téren hatalommal rendelkeznek. Ilyenformán az első Boldogságnak ez az igazsága egyaránt megmutatja minden embernek a járandó utat. Az anyagi szegénységben élőknek ezt mondja: őrizték meg méltóságukat, emberi méltóságukat, féltve óvják sérthetetlen emberi jogait. Azt is mondja nekik, hogy saját maguk is sokat elérhetnek, ha egyesítik ügyességüket és képességeiket s különösen elhatározásukat, hogy saját haladásuk és fejlődésük munkásai akarnak lenni.

A gazdagoknak, akik anyagi jólétet élveznek, vagy anyagi javak aránytalan részét halmozzák fel, azt mondja az első Boldogság: az embert nem az teszi naggyá, amije van, hanem az, ami, – nem amit szerzett, hanem amit megoszt másokkal. A gazdag ember lélekben szegény, ha nem zárja be szívét, hanem szembenéz a túrhetetlen helyzetekkel, amelyek állandóvá teszik sokak szegénységét és nyomorát: emberekét, akik állandóan éhesek és meg vannak fosztva fejlődésüknek, emberi képességeik kifejlesztésének jogos lehetőségeitől, akiknek nincs emberhez méltó lakásuk és elegendő ruházatuk, akik az alapvető egészségügyi gondozás híján betegségekben szenvednek, akik kétségbeesnek, mert nincs munkájuk, amely lehetővé tenné, hogy becsületesen gondoskodjanak családjuk szükségleteiről. Igen, lélekben szegény az a gazdag, aki mindaddig nem nyugszik, amíg egy fivére vagy nővére az igazságtalanság és tehetetlenség kelepcéjében sínylődik. Lelki szegény az, aki a politikai hatalom birtokában megemlékezik arról, hogy az csak a közjó érdekében adatott, és sohasem szűnik meg keresni az eszközöket, hogy a társadalom minden rétegét az emberméltóság és egyenlőség követelményei szerint szervezze meg. Hiszen ez születési előjoga minden férfinak, asszonynak és gyermeknek, akit Isten létebe szólított.

Maga az Egyház, az Ázsiában, a Fülöp-szigeteken, a Tondóban levő egyház gondosan figyelni akar a Boldogságok felhívására, és a szegények egyháza akar lenni, mivel azt kell tennie, amit Jézus tett, s hirdetnie az Evangéliumot a szegényeknek (Lk 4,18). De az Egyház előszeretete a szegények és hátrányos helyzetben élők iránt nem jelenti, hogy egyetlen csoport, osztály vagy társadalmi réteg felé irányítja figyelmét és törődését. Ugyanazt az üzenetet hirdeti mindenkinek: hogy Isten szereti az embert, és elküldötte Fiát mindenki üdvözítésére; hogy Jézus Krisztus a Megváltó, „az út, az igazság és az élet“ (Jn 14,6). A szegények egyházának lenni azt jelenti, hogy a Boldogságok nyelvén akar szólni minden néphez, minden embercsoporthoz vagy hivatáshoz, minden ideológiához, minden politikai és gazdasági rendszerhez. Nem azért tesz így, mintha politikai érdekeket akarna szolgálni, sem hogy hatalmat szerezzen, vagy ürgyvet adjon az erőszakra, hanem hogy megmentse az embert a maga emberségében és természetfölötti rendeltetésében.

A szegények emberméltóságának, az emberies jövőt illető reményének védelme nem fényűzés az Egyház számára, nem is opportunista stratégia, nem is eszköz a tömegek kegyének megszerzésére. Hanem kötelessége: mert Isten kívánja, hogy minden emberi lény annak a méltóságnak megfelelően éljen, amit ő adott nekik. Az Egyház küldetése, hogy az ember ösvényén járjon, „mert kivétel nélkül minden embert megváltott Krisztus, és mert minden emberrel, kivétel nélkül, valamiképpen egyesült Krisztus, még akkor is, ha az nem veszi észre“ (Redemptor hominis 14). Ennélfogva az Egyház hirdetni akarja a szegényeknek a teljes Evangéliumot; bátorítani akarja őket, hogy legyenek hűek a keresetségben kapott, az Eukarisztiától táplált, a kiengesztelődés szentségében újjáéledt és támogatott isteni élethez. Ugyanebből az okból bátorítalak benneteket, tondóiak és Isten egész népét a Fülöp-szigeteken: gyakoroljátok egyéni és testületi felelősségeket a hitoktatás előmozdítására, és igyekezzetek teljesen átvinni a gyakorlatba az Egyház szociális tanításait. Legyetek meggyőződve: nagyon fontos a filipinók minden jövőndő nemzedéke számára, hogy tudatában legyenek a magas méltóságnak, amelyre hivatottak: örök életre Krisztus Jézusban.

Drága tondói barátaim, legyetek hűek Krisztushoz, és örömmel öleljétek át üdvözítő evangéliumát. Ne ejtsenek kísértésbe olyan ideológiák, amelyek csak anyagi értékeket vagy pusztán ideigvaló eszményeket hirdetnek, amelyek a politikai, társadalmi és gazdasági fejlődést elválasztják a lélek dolgaitól, és a boldogságot Krisztustól függetlenül keresik. A teljes felszabadításotok felé vezető ösvény nem az erőszak, az osztályharc vagy a gyűlölet útja, hanem a szereteté, a testvériségé és a békés összetartásé. Tudom, hogy ti, tondói szegények, megértetek engem, mert áldottak vagytok és tiétek a mennyek országa. És ha majd elmegyek, mindig emlékezzetek Jézusnak e szavaira: „Ha a Fiú megszabadít titeket, akkor igazán szabadok lesztek“ (Jn 8,36).

Krisztusért magamévá teszem minden gondotokat és küzdelmeteket; krisztusi szeretetem miatt veletek vagyok erőfeszítéseitekben, hogy magatoknak

és gyermekeiteknek méltó jövőt biztosítsatok; Krisztus irántatok való határtalan szeretete miatt hirdetem nektek az örök élet felemelő evangéliumát.

Imádkozom értetek, mindegyikötökért, családotokért, gyermekeitekért, a fiatalokért és öregekért, a betegekért és szenvedőkért. Imádkozom, hogy Jézus ereje legyen szívetekben, amint együtt dolgoztok életetek megjobbításán, azon, hogy jó keresztények és jó polgárok legyetek. Imádkozom, hogy megtaláljátok Jézust egymásban és minden embertársban. És imádkozom, hogy együttesen megtaláljátok és imádjátok őt, Isten örök Fiát, Anyjának, Máriának karjában.

Miasszonyunk, a Béke Nagyassonya, az Úti Boldogasszony legyen szerető anyja mindnyájatoknak!

Éljetek soká mindannyian!

Jézus, Testvérem, Te visszajöttél a földre: egy másik ember arcát öltöd fel, akiben nem ismerlek föl.

Tanítsd meg a szememet, hogy lássam a valóságot: hogy felismerjelek Téged, Istenem, a kisemberben, az egyszerű emberben, abban az egyszerű emberben, akit látok. (A végső jókívánságot és imát, mint a bevezető üdvözlést is, a pápa tagalog nyelven mondta.)

A PÁPA A JAPÁN FIATALOK KÖZÖTT

Tokió kb. 10 000 személyt befogadó sportcsarnokában a pápa a fiatalokkal találkozott. Hozzájuk szólva „teljes bizalommal” buzdította őket, hogy „győzzék le az önzés minden kísértését, és tárják tágra szívüket a transzcendens értékek és az egész világ felé.” Majd a fiatalok kérdéseket tettek föl, s ezekre a pápa válaszolt. Először arra felelt, miért beszélt japánul: tiszteletből a nemzet iránt, mert minden nemzet kultúrája, lelke elsősorban nyelvében fejeződik ki, és engedelmességből Krisztus iránt, hiszen „minden népet” a saját nyelvén kell tanítani.

Áttérek most második kérdésekre, amelyet a legfontosabbnak tartok: a reményre vonatkozólag. A kérdés nagyon jelentős, egyenesen alapvető, amikor az emberi életről van szó. Az ember bizonyos értelemben nem is élhet remény nélkül. Kell, hogy valamire vágyakozzék, hogy célja legyen az életben, és úgy érezze, el is érheti ezt. A reménység, mint helyesen jegyeztétek meg, összefügg a jövővel. De ugyanakkor meghatározza lelkünk jelenlegi állapotát. Most remélünk abban, amit majd később fogunk elérni.

Azonkívül a remény mindig összefügg valami értékkel, amit meg kell szerezniünk. Mondhatnám másképpen is: egy értékkel, amit meg akarunk adni életünknek. Ezért a reményben életünk értelmének alapfelfogása fejeződik ki.

Az élet értelmének ez a felfogása lényegében nem attól függ, amink van, hanem attól, hogy világosan felismerjük emberségünk, emberméltóságunk értékét.

A hozzám küldött anyagot olvasva egyfelől keserűen vettem tudomásul a serdülők öngyilkosságáról szóló tájékoztatást, másfelől épüléssel olvastam egy rokkant fiatal tanúságtételét, aki mélyen megértette életének jelentőségét.